

گزارش عملکرد اقتصادی دولت و دو سال پرچالش

نفت و گاز: بخش نفت و گاز در سال ۱۳۸۴ از رشدی به میزان ۲/۱ درصد برخوردار بوده که نسبت به هدف رشد ۲/۶ درصدی برنامه، ۰/۵ واحد درصد کمتر است.

صنایع و معادن: رشد بخش صنایع و معادن در سال ۱۳۸۴ نسبت به سال ۱۳۸۳ معادل ۶/۷ درصد بوده است. در بخش صنایع و معادن عملکرد رشد به تفکیک زیربخش‌ها به شرح زیر است:

- زیربخش معدن معادل ۱۰/۵ درصد.

- زیربخش صنعت معادل ۷/۱ درصد.

به نظر می‌رسد که دو سال آینده، از جمله سرنوشت‌سازترین سال‌های دولت نهم خواهند بود و دولت با چالش‌های جدی روبرو خواهد شد.

نرخ بیکاری: کاهش نرخ بیکاری کشور از ۱۲/۴ درصد در سال ۱۳۸۳، به حدود ۱۱/۵ درصد در سال ۱۳۸۴ در مقایسه با هدف نرخ بیکاری برنامه (۱۱/۸ درصد)، موید سبقت‌گرفتن از هدف برنامه است. فاصله بین بالاترین و پایین‌ترین نرخ بیکاری در استان‌های کشور هم از ۱۶/۶ درصد در ۱۳۸۳، به ۱۰/۸ درصد در سال ۱۳۸۴ کاهش یافته که همسو با اهداف برنامه است.

۶) ارایه پیشنهادهای لازم به منظور بهبود عملکرد برنامه.

با این ترتیب، رییس‌جمهور باید در پایان آذرماه پارسال گزارش نظارتی سال ۱۳۸۴، یعنی سال اول برنامه چهارم توسعه را به مجلس ارایه می‌داد، لیکن این کار در اواخر شهریور ماه ۱۳۸۶ و پس از حدود نه ماه تاخیر انجام شد. البته دکتر احمدی‌نژاد وعده داد که گزارش عملکرد سال ۱۳۸۵ را همراه با لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ به مجلس تقدیم کند تا بدین ترتیب، تاخیر در ارایه گزارش سال ۸۴ جبران شده باشد. بررسی گزارش دولت نشان می‌دهد که وضعیت متغیرهای اقتصادی در سال ۱۳۸۴ به شرح زیر بوده است:

رشد اقتصادی: عملکرد رشد اقتصادی ۵/۴ درصد در سال ۱۳۸۴ حدود ۱/۷ واحد درصد از رقم پیش‌بینی شده برنامه (۷/۱ درصد) کمتر می‌باشد، ولی باید توجه داشت که این نرخ رشد نسبت به عملکرد سال ۱۳۸۳ (۴/۸ درصد) معادل ۰/۶ واحد درصد بیشتر است. ضمناً ۲/۲ واحد درصد از ۷/۱ درصد برنامه هم مربوط به ارتقای بهره‌وری است که در سال ۱۳۸۴ معادل ۰/۱۴ واحد درصد بهبود یافته است. **کشاورزی:** رشد بخش کشاورزی در سال ۱۳۸۴ برابر با ۷/۱ درصد بوده است. این نرخ رشد به میزان ۱/۱ درصد بالاتر از هدف شش درصدی برنامه است.

ماده ۱۵۷ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، رییس‌جمهور را موظف کرده است که حداکثر تا پایان آذرماه هر سال، گزارش نظارت و ارزیابی پیشرفت عملیات سال قبل را به مجلس شورای اسلامی ارایه نماید. این گزارش باید شامل محورهای زیر باشد:

۱) بررسی عملکرد مواد قانونی برنامه.

۲) بررسی عملکرد سیاست‌های اجرایی.

۳) بررسی عملکرد متغیرهای عمده کلان و بخشی، از جمله تولید، سرمایه‌گذاری، تجارت خارجی، تراز پرداخت‌ها، بودجه، بخش پولی و تورم، اشتغال و بیکاری.

۴) پیشرفت عملیات اسناد ملی توسعه بخشی، استانی و ویژه.

۵) ارزیابی نتایج عملکرد و تبیین علل مغایرت با برنامه.

عدم تحقق اهداف برنامه چهارم، به ویژه در مورد شاخص بیکاری، تورم، رشد اقتصادی، واردات، سلامت و کاهش فقر، از جمله نکاتی بود که توجه منتقدان را جلب کرد و مورد انتقاد قرار گرفت.

شورای اسلامی، نرخ رشد بخش‌های کشاورزی، صنعت و معدن، و خدمات در سال ۱۳۸۴ را به ترتیب ۷/۱ درصد، ۶/۷ درصد و ۵/۶ درصد ذکر کرد و با اشاره به شاخص‌های بودجه گفت: در سال ۱۳۸۴ سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (اعتبارات

- عدم‌ذکر دلایل تحقق و عدم‌تحقق اهداف برنامه و عدم‌ارایه راه‌حل‌های اصلاحی.
- عدم‌تحقق درآمدهای مالیاتی و محدودشدن آن به ۱۵ هزار میلیارد تومان که تنها یک‌سوم هزینه‌های جاری دولت را پوشش می‌دهد.

نقدینگی و تورم: رشد نقدینگی در سال ۱۳۸۴ معادل ۳۴/۳ درصد بود که حدود ۱۰/۳ واحد درصد بالاتر از اهداف برنامه (۲۴ درصد) است.
علیرغم افزایش رشد نقدینگی در سال ۱۳۸۴ نسبت به سال ۱۳۸۳، نرخ تورم در سال ۱۳۸۴ به ۱۲/۱ درصد کاهش یافت که در مقایسه با هدف برنامه چهارم توسعه (۱۴/۶) نیز از کاهشی حدود ۲/۵ واحد درصد برخوردار بوده است.
تجارت خارجی: واردات کالا در سال ۱۳۸۴، به میزان ۴۰۹۶۹ میلیون دلار بود که در مقایسه با سال قبل، معادل ۷/۳ درصد رشد داشت.

رییس‌جمهور وعده داده است که گزارش عملکرد سال ۱۳۸۵ را همراه با لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ به مجلس تقدیم کند.

تحقق ۱۳۱ درصدی میزان صادرات کالاهای غیرنفتی در سال ۱۳۸۴ نسبت به هدف برنامه (۸۵۴۴) میلیون دلار) و رشد ۴۸/۵ درصدی آن در مقایسه با سال قبل هم از جمله کارکردهای متغیرهای اقتصادی در سال ۸۴ بوده و صادرات کالاهای صنعتی و پتروشیمی در این رشد سهم عمده‌ای داشته است.
کاهش بدهی‌های خارجی برحسب درصدی از کل صادرات کالا و خدمات نیز از ۴۵/۵ درصد در سال ۱۳۸۳، به ۳۵/۹ درصد در سال ۱۳۸۴ رسیده است.
ارایه این گزارش واکنش‌های متفاوتی را برانگیخت و برخی از نمایندگان مجلس یا صاحب‌نظران و منتقدان دیگر نسبت به محتوای گزارش و نحوه تنظیم آن انتقاد داشتند، از جمله این انتقادات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
- افزایش مصرف درآمدهای نفتی و افزایش وابستگی به نفت.
- افزایش هزینه‌های جاری دولت به سطح ۴۵ هزار میلیارد تومان.

② بخش نفت و گاز در سال ۱۳۸۴ از رشد ۲/۵ درصدی برخوردار بوده است.

عمرانی) از بودجه عمومی، از ۱۹/۵ درصد مربوط به سال ۸۳، به ۲۵/۱ درصد افزایش یافته است.
اما جمع‌بندی گزارش‌ها، آمارها و نظریات اظهارشده درباره نحوه عملکرد اقتصادی دولت حاکی از آن است که بسیاری از شاخص‌های هدف در برنامه‌های توسعه و در برنامه‌های ارایه‌شده از سوی دولت نهم، محقق نشده و با توجه به این که حدود نیمی از فرصت‌های در اختیار دولت برای تحقق وعده‌ها و برنامه‌ها سپری شده است، به نظر می‌رسد که دو سال آینده، از جمله سرنوشت‌سازترین سال‌ها خواهند بود و دولت در این دو سال با چالش‌های جدی روبرو خواهد شد.

با وجود این، دکتر احمدی‌نژاد در تشریح گزارش عملکرد سال ۱۳۸۴ گفت: در حال حاضر، رشد اقتصادی ما با اهداف مندرج در برنامه فاصله دارد، اما ۸۱ درصد اهداف در این خصوص محقق شده است.
رییس‌جمهور سپس اقدامات مهم دولت نهم در سال ۸۴ را به شرح زیر برشمرد:
- کاهش نرخ سود تسهیلات بانکی در بانک‌های دولتی از ۱۶ درصد، به ۱۴ درصد.
- واگذاری منابع سرمایه‌گذاری دولتی از طریق وجوه اداره‌شده به بخش خصوصی.
- اجرای سیاست تمرکززدایی و واگذاری امور به استان‌ها.
دکتر احمدی‌نژاد در ادامه گزارش خود به مجلس

ما را از پیشنهادهای و نظریات خود بهره‌مند کنید.